

Igy folyt le a mi ünneplésünk. Ha erdélyi hitrokainak láthaták volna a távolból ezt a kicsiny ünneplő sereget a magyar Alföld közepén: bizonyára örömmel teljesedett volna be szívök. Lélekemelő volt az ünnepély kezdetétől végeig; mély nyomokat hagyott maga után a szivekben. Kedves emlékezetben lesz örökre mindazok előtt, a kik abban részt vettek, s erős a meggyőződés, hogy áldásos hatása a jövőben is nyilatkozni fog egyházközségünk előhaladásában s felvirágzásában!

V. —

IRODALMI ÉRTESÍTŐ.

Gróf Kuun Gézának „Adalékok az imádság történelméhez“ czimű jelen füzetünkben befejezett nagybecsű tanulmánya külön füzetben is meg fog jelenni, nejmének Br. Kemény Vilmának ajánlva. A nagyérdemű szerző mint az Emke irod. szakoszt. elnöke az *E. M. K. E. javára* ajánlotta fel a füzetet. Ára 40 kr. s kapható lesz Sándor József titkárnál Kolozsvárt.

Beszédek és értekezések“ czim alatt egy kötetet bocsátott közre Hörk József eperjesi ev. coll. theol. dékán tanár. A czimnek megfelelően a tartalmát beszédek (iskolaiak és egyháziak) és három értekezés teszik. A mi az iskolai beszédekkel illeti, ezeknek kiadását lehet méltányolni, mert nevelésügyi jelentőségük van s hazafias szellem lengi át. Igen becsek az egyes jelesebb tanárok és tanügybarátok emlékére elmondott beszédek. Egyházi beszéd mindössze hat van, különböző alkalmakra, melyeken igaz keresztényi hang vonul végig. Legbecsekesebbek a mű végén levő három értekezés. Az első szól a „szószék esztetikájá“ról, mely különösen élénk színekben tünteti elő azokat a sajnálatos — igen gyakran nevetséges — hibákat, melyeket papjaink az esztetika ellen elkövetnek. A másodiknak czime: „A vallás és az emberi tudás határai“ melyben e fontos tárgy ahoz méltó alakban van tárgyalva. A harmadik Goethe vallásos világnézetét mutatja fel. Ez értekezések mindenike megjelent a „Sárospataki Lapok“-ban is. Az egész mű ára 1 frt 60 kr. Melegen ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

Az „Unitárius Kis Könyvtár“-ból, melyet Derzsi Károly budapesti unitárius lelkész szerkeszt, megjelent a XXXVIII—XXXIX-ik füzet E füzet tartalmát egy „Nagypénteki ima“ és „Husvét ünnepi istentisztelet“ alkotják, melyek igen jól megfelelnek e füzetek céljának s melyekről legyen elég megjegyeznünk, hogy a hallgatók kívánatára adattak ki. Az „Unitárius Kis Könyvtár“ célja: egyfelől némi szellemi élvezetet nyújtani a budapesti egyházközséghez tartozó vidéki hitrokoknak; másfelől ismertetni a gyakran félreértett unitárius ker. vallásos eszméket és hitelveket. A jelen füzet ára 10 kr.; az eddig megjelent 39 füzet 1 frt 70 kr.; három példányban rendelve 4 frt 20 kr.; öt példányban 6 frt 50 kr.; 10 példányban 12 frt 50 kr.

Két tanulmány jelent meg városunkban, melyeket örömmel említünk fel ugy tudományos becsükért, mint annál a körülménynél fogva, hogy a törekvő ifjú emberek, e tanulmányok szerzői, mindketten iskolánkban végeztek alig nehány év előtt. Az egyik értekezés szól: „Az olvadópont depressiójáról“. szerzője Nyiredy Géza, közélettanodánkra képesített tanár, egyetemi tanársegéd. A másik: „A fény vegyi hatásáról“, szerzője Frank-Kiss István, vegyész-növendék. Mindkét tanulmány a szerzők tudori értekezése. Üdvözljük a derék ifjú szerzőket, kik már is a tudomány tovább fejlesztésén sikerrel munkálnak.

A „Paedagogiai Plutarch“-ból, melyet Orbok Mór tanár szerkeszt és mely a jelesebb paedagogusok arczképét és életrajzát közli, megjelent a 21—22. füzet. E füzet kiválóan érdekel minket, a mennyiben Kovácsi Antal,

veterán főiskolai tanárunknak arczképét és életrajzát közli Boros György tanártól. Röviden, de élénken van itt feltüntetve Kovácsi tanárunk mindenki által szeretve tisztelt jelleme, paedagogiai nézetei és a nevelésügy terén kifejtett munkássága. Öreg tanárunk sok százra menő tanítványainak ajánljuk e füzetet kedves emlékeztetőül. Ára 40 kr. (G.)

Márton Kálmán helybeli könyvkereskedő kiadásában megjelent „A magyar adó- és illetékisme.“ Kereskedelmi középiskolák III. osztálya számára, valamint magánhasználatra a legujabb miniszteri tanterv és pénzügyi törvények alapján írta Dr. Lehmann Róbert, kereskedelmi akadémiai tanár. A munka három részre oszlik; az első részben az egyenes adókat s az adókezelést; a másodikban a bélyeg- és jogilletékeket; a harmadikban a fogyasztási adókat kimerítően úgy ismerteti, a mint azok manap fennállanak. Függelékül pedig az adókra s az illetékekre vonatkozó törvényeket, fontosabb császári nyiltparancsokat és miniszteri nyílt rendeleteket. Nagy Lajos unicum decretumán (1351) kezdve chronologicus sorrendben az 1888. évi december 28-án az országos törvénytárban kihirdetett XXXVI. t.-czikkig felsorolja. E függelékből azt látjuk, hogy adó- és illetékügyekben 1351-től 1848-ig (=497 éven át) 13, -- 1849-től 1866 (=17 éven át) 22, -- 1867-től 1888-ig (=21 éven át) 178 t.-cz. keletkezett. A munkát nemcsak az iskolai, hanem és főleg a gyakorlati életben azért találjuk hízagpótlónak, mivel tudomásunk szerint az *egyetlen*, mely az adó s az illetékügyek mai állása tekintetében egy együvé rendezett egészben teljes és biztos tájékozást nyújthat. Ára 2 frt.

Orbán Balázs könyve. Báró Orbán Balázs a m. tud. akad. I. tagja, a kitünő történelem író s egyházunk áldozatkész hive, megírta „Torda város történelmét“, mely csinos kiállításban már meg is jelent. A terjedelmes könyv nagy részletességgel foglalkozik Tordával, bevezetőleg ismertette geológiáját, floráját, faunáját, kövületeit. Ezután a dák korszaknál kezdi a város történelmének elbeszélését. A legalaposabb tanulmányozás, a leghitelesebb kutatók helyes felhasználása látszik meg a nagybecsű munkán, s az Orbán Balázs magvas irálya is becsessé teszi. Felhívjuk olvasóink figyelmét ez érdekes műre, mely minden könyvkereskedésben megszerezhető. Ára 4 frt.

KÜLÖNFÉLÉK.

Egy szabad gondolkozó emlékezete. Giordano Brunonak, kit a róm. kath. egyház 1600-ban febr. 17-én megégettett, ez év pünkösdjén emlékszobrot emeltek Rómában. Az egyháztól eltérőleg merészelt gondolkozni. Azt tanította, hogy egyetlen szellem van, Isten, kit pantheistikus módon fogott fel. Copernicus hypothesisét elfogadva a világek többségét állította. Ez utóbbi tan volt az főleg, a miért őt Rómában a Campo di Fiorán, Pompejus régi színháza mellett máglyára hurczolták. Midőn az inquisitio ítéletét felolvasták előtte, büszke felsőbb-séggel így szólott elleneihez: „Nagyobb félelemmel hozzátok ti ez ítéletet, mint a milyennel én azt fogadom.“ A szabad gondolkozás e dicső vértanújának, a bölcselemben Descartes, Leibnitz és Spinoza elődjének örökitette meg most a szabad Olaszország emlékét. Mindenesetre tanulságos jele az időeknek, hogy épp abban a városban, a pápaság székhelyén, hol megégettetése számtalan nép s ötven bibornok jelenlétében